

Project funded by
the EUROPEAN UNION

ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ

**ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΗΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΠΡΑΣΙΝΟ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ (ΔΤ 2.1.)**

Common borders. Common solutions.

1	Περιεχόμενα	
2	Η Περιφερειακή ενότητα Έβρου: Γενική επισκόπηση	3
3	Τάσεις για οικολογικό και πολιτιστικό τουρισμό στην Ορεστιάδα και την ευρύτερη περιοχή του Έβρου.	4
3.1.	Νομοθεσία	4
3.1.1	Σχεδιασμός χρήσεων γης	5
3.1.2	Περιβαλλοντική μελέτη	5
3.1.3	Εναλλακτικός τουρισμός	6
3.1.4	Πολιτιστική κληρονομιά	6
3.2	Υποδομές τουρισμού (συμπεριλαμβανομένου του πράσινου και πολιτιστικού τουρισμού)	7
3.2.1	Ξενοδοχειακές υποδομές	7
3.2.2	Υποδομές πράσινου τουρισμού (εκτός ξενοδοχείων)	8
3.2.2.1	Ο πευκώνας της Νέας Ορεστιάδας	8
3.2.2.2	Δημόσιο δασικό σύμπλεγμα «Τριγώνου» Ορεστιάδας	9
3.2.2.3	Ποτάμια	9
3.2.2.4	Παρόχθιες περιοχές του Άρδα και άλλα χωριά	10
3.3	Κίνητρα και περιορισμοί για τον πράσινο και τον πολιτιστικό τουρισμό	12
4	Swot analysis	13
5	Χάρτα για τον ιστορικό τουρισμό και τις «πράσινες» πτυχές του	15
5.2	Περιγραφή της Ορεστιάδας και της περιοχής της	15
5.3	Στατιστικά στοιχεία για τον τουρισμό	16
5.4	Περιοχές πολιτιστικού και “πράσινου” ενδιαφέροντος στην υπό εξέταση περιοχή	17
5.4.1	Αρχαιολογικές τοποθεσίες	17
5.4.2	Περιβαλλοντικά τοπόσημα	18
5.4.3	Άυλη και υλική κληρονομιά, μουσεία και φεστιβάλ	19
5.4.3.1	Ήθη και έθιμα	19
5.4.3.2	Μουσική παράδοση	21
		1

5.4.3.3	Εκθέσεις και Μουσεία	21
5.4.3.4	Φεστιβάλ	23
5.5	Περιγραφή πιλοτικών θέσεων και κτιρίων	24
5.5.1	Δημοτικό αναψυκτήριο άλσους Αδριανουπόλεως στην Ορεστιάδα	24
5.5.2	Το Δημαρχείο της Ορεστιάδας	24
6	Ενεργειακές δαπάνες και προσπάθειες εξοικονόμησης ενέργειας στα παραπάνω παραδείγματα	25
7	Ανάπτυξη δυνητικών διαδρομών και συνδεσιμότητα	28
8	Προτάσεις για το μέλλον	29
9	Βιβλιογραφία	30

2 Η Περιφερειακή ενότητα Έβρου: Γενική επισκόπηση

Ο Δήμος Ορεστιάδας με τους δήμους Διδυμότειχο, Σουφλίου, Αλεξανδρούπολης και Σαμοθράκης αποτελούν την Περιφερειακή Ενότητα Έβρου.

Εικ. 1 Η Περιφερειακή Ενότητα Έβρου με τους νομούς της

Εικ.2 Η Περιφερειακή Ενότητα Έβρου στο χάρτη της Ελλάδας

Ο Έβρος είναι ακριτική περιοχή και συνορεύει βορειοδυτικά με την Βουλγαρία και ανατολικά με την Τουρκία. Νότια βρέχεται από το Θρακικό πέλαγος, ενώ νοτιοδυτικά συνορεύει με τον νομό Ροδόπης.

Η έκταση της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου ανέρχεται στα 4.242 km² και ο πληθυσμός της στις 147.530 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Πρωτεύουσα είναι η Αλεξανδρούπολη. Το όνομά της η περιοχή το πήρε από τον ομώνυμο ποταμό που την διασχίζει σε όλο το μήκος της και αποτελεί το φυσικό σύνορο με την Τουρκία. Στο νοτιοανατολικό του άκρο ο ποταμός Έβρος σχηματίζει ένα μεγάλο Δέλτα συνολικής έκτασης 200 km², το οποίο έχει αναγνωριστεί ως υγρότοπος διεθνούς σημασίας. Το πλούσιο Δέλτα διαθέτει μεγάλη ποικιλία τύπων βλάστησης και συνθέτει ένα ποικιλόμορφο φυσικό μωσαϊκό. Στην περιοχή ζουν σπάνια είδη πανίδας γεγονός που οφείλεται και στην γεωγραφική θέση του υγρότοπου στην

συγκεκριμένη βιοκλιματική ζώνη. Τη βόρεια περιοχή της ΠΕ διαρρέει και ο ποταμός Άρδας, ο σημαντικότερος ίσως παραπόταμος του Έβρου. Εξίσου γνωστό με το Δέλτα του Έβρου είναι και το Δάσος της Δαδιάς, με πολλά είδη προστατευόμενης орνιθοπανίδας όπως οι μαυρόγυπες. Εκτός αυτών, η περιφερειακή ενότητα του Έβρου διαθέτει πολλές λιμνοθάλασσες αντίστοιχης φυσικής ομορφιάς. Τέλος, σημαντικής φυσικής ομορφιάς είναι και το νησί Σαμοθράκη, με την άγρια παρθένα φύση, τις απότομες βουνοπλαγιές του όρους Σάος, την πλούσια χλωρίδα και πανίδα, και τα δάση με πλατάνια που κατεβαίνουν ως τις παραλίες και σχεδόν αγγίζουν την θάλασσα. Το νησί διαθέτει καταρράκτες με μικρές λίμνες που σχηματίζονται κατά μήκος των ρεμάτων και οι ντόπιοι τις ονομάζουν «βάθρες.

Ιστορικά η περιοχή έχει τα στοιχεία της παρουσίας λαών, βασιλείων, αυτοκρατοριών που πέρασαν από το ΝΑ άκρο της Βαλκανικής. Θράκες, Βυζαντινοί, Οθωμανοί, Έλληνες με τις θρησκείες, τους τάφους τους, τα λατρευτικά κτίρια, αλλά και τα ήθη και τα έθιμά τους αναδεικνύονται είτε μέσα από τις αρχαιολογικές ανασκαφές είτε μέσα από τα έθιμα που διατηρούνται μέχρι σήμερα σε πολλές περιοχές του Έβρου, της νότιας Βουλγαρίας και της ανατολικής Τουρκίας. Παράλληλα τα ιστορικά γεγονότα που διαδραματίστηκαν στην πάροδο των χρόνων επέφεραν σημαντικές μετακινήσεις πληθυσμών, με αποτέλεσμα να συναντάμε μέχρι και σήμερα ομάδες τους. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι οι Πομάκοι και οι Γκαγκαούζοι. Οι τελευταίοι έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη μελέτη αυτή, γιατί συνδέει την τον Έβρο, εκτός από τη Βουλγαρία, με τη Μολδαβία και την Ουκρανία.

3 Τάσεις για οικολογικό και πολιτιστικό τουρισμό στην Ορεστιάδα και την ευρύτερη περιοχή του Έβρου.

3.1. Νομοθεσία

Ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους κύριους οικονομικούς τομείς στην Ελλάδα και την ταχύτερα αναπτυσσόμενη βιομηχανία. Οι υποδομές έχουν αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό και προσφέρουν μεγάλη ποικιλία τουριστικών καταλυμάτων και χώρων εστίασης. Παράλληλα, οι δημόσιες αρχές, σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, που διαδραματίζουν εξέχοντα ρόλο και έχουν την ευθύνη στη δημιουργία συνθηκών ευνοϊκών για τη βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού, θα πρέπει να διαβλέψουν ότι υπάρχουν ακόμη ευκαιρίες για ανάπτυξη σε συγκεκριμένους τομείς, όπως ο οικολογικός τουρισμός, και να φροντίσουν αφενός για την αναβάθμιση των τουριστικών παροχών που θα στοχεύουν σε οικονομικά υψηλότερες κατηγορίες ομάδων της αγοράς όσο και στη διαφοροποίηση των τουριστικών δραστηριοτήτων ώστε να εξαρτώνται λιγότερο από τον εποχιακό τουρισμό.

Ο τουρισμός υπόκειται όχι μόνο σε κανονισμούς σχετικούς με τον τουρισμό, αλλά και σε κανονισμούς που έχουν σχεδιαστεί κυρίως για άλλους τομείς όπως το περιβάλλον, η

προστασία των καταναλωτών, η διατήρηση της πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς. Συνοπτικά, θα μπορούσε να αναφερθούν οι εξής:

3.1.1 Σχεδιασμός χρήσεων γης

Το πρώτο βήμα για τη δημιουργία μιας τουριστικής δραστηριότητας, όπως έχει κρίνει το Συμβούλιο της Επικρατείας, είναι η εξέταση της χρήσης γης στον χωροταξικό σχεδιασμό και τους κανονισμούς χωροταξίας για τη συγκεκριμένη περιοχή. Το ειδικό «Χωροταξικό Σχέδιο Τουρισμού» υπογραμμίζει τη στρατηγική σημασία του τουρισμού και αποσκοπεί: α) στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας εκσυγχρονίζοντας και βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητα των τουριστικών υποδομών, β) στην ενθάρρυνση της αειφόρου ανάπτυξης του τουρισμού, γ) στη βελτίωση της ποιότητας του τουρισμού καθώς και της προστασίας του περιβάλλοντος.

3.1.2 Περιβαλλοντική μελέτη

Η επένδυση στον τουρισμό απαιτεί κυρίως περιβαλλοντική μελέτη (εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων). Οι συνέπειες της έναρξης τουριστικών επιχειρήσεων και οι επιπτώσεις τους στο περιβάλλον και την πολιτιστική κληρονομιά αξιολογούνται σε αυτή τη μελέτη. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης οδηγούν στην περιβαλλοντική άδεια. Ο νόμος 4014/2011, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ορίζει ότι η μελέτη σκοπιμότητας και καταλληλότητας σχετικά με την προγραμματισμένη τουριστική επιχείρηση, έχει γίνει μέρος της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Η υπουργική διάταξη 1915/2018 (ΦΕΚ Β' 304 / 02.02.2018), τροποποιεί κάποια διατάγματα σύμφωνα με την οδηγία 2014/51 / ΕΕ (τροποποίηση της οδηγίας 2011/92 / ΕΕ). Τα κύρια σημεία είναι: προστασία του εμπορικού και βιομηχανικού απορρήτου, υποχρέωση της αρχής άδειας να παρέχει στα ενδιαφερόμενα μέρη όλες τις περιβαλλοντικές πληροφορίες καθώς και το ίδιο το ΕΙΣ. Τέλος πρόσφατα ακόμα ένας νόμος ήρθε να προστεθεί: ν. 4685/2020, ΦΕΚ 92/Α/7-5-2020, «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις». Σε αυτόν το νόμο καθορίζεται και το πλαίσιο διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.

Γενικά, πάντως, η διαδικασία αδειοδότησης περιλαμβάνει, εκτός από την περιβαλλοντική μελέτη, άδειες οικοδομής, έγκριση αρχιτεκτονικών σχεδίων και μελετών από τις αρμόδιες αρχές, καθώς και έγκριση σχετικά με συγκεκριμένες τουριστικές υποδομές, όπως συνεδριακά κέντρα ή ολοκληρωμένα τουριστικά θέρετρα.

Ο νόμος Ν. 4276/2014 καθορίζει το νομικό πλαίσιο σχετικά με τις τουριστικές επιχειρήσεις και εγκαταστάσεις. Τα ξενοδοχεία ταξινομούνται σύμφωνα με τα τεχνικά και λειτουργικά

χαρακτηριστικά τους, σύμφωνα με την απόφαση 216/2015 του Υπουργείου Τουρισμού όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική απόφαση 17352/2018. Αρμόδια αρχή για την κατάταξη είναι το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος.

3.1.3 Εναλλακτικός τουρισμός

Με τους νόμους 4582/2018 - ΦΕΚ 208/Α/11-12-2018 («Θεματικός τουρισμός Ειδικές μορφές τουρισμού - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου στον τομέα του τουρισμού και της τουριστικής εκπαίδευσης - Στήριξη τουριστικής επιχειρηματικότητας και άλλες διατάξεις») και 4688/2020 - ΦΕΚ 101/Α/24-5-2020 («Ειδικές μορφές τουρισμού, διατάξεις για την τουριστική ανάπτυξη και άλλες διατάξεις») καθορίζονται οι προϋποθέσεις σχετικά με το συγκεκριμένο είδος τουρισμού. Στις μορφές αυτές υπάγεται και ο πολιτιστικός τουρισμός (άρθρο 13).

3.1.4 Πολιτιστική κληρονομιά

Ο νόμος 3028/2002 - ΦΕΚ 153 / Α / 28 Ιουνίου 2002 («Σχετικά με την προστασία των αρχαιοτήτων και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς εν γένει»), θέτει τις αρχές για την προστασία και τη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Δεδομένου ότι η Ελλάδα είναι σε μεγάλο βαθμό «χώρα προέλευσης» για παράνομη διακίνηση αρχαιοτήτων, ο νόμος είναι ιδιαίτερα αυστηρός τόσο σχετικά με την προστασία των αντικειμένων κινητής πολιτιστικής κληρονομιάς όσο και σχετικά με τον ορισμό για το τι συνιστά υλική πολιτιστική κληρονομιά που προστατεύεται από το νόμο. Έτσι, όλες οι αρχαιότητες έως το 1453 υπόκεινται απευθείας στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, ενώ όλες οι αρχαιότητες έως το 1830 αποτελούν επίσης μέρος της εθνικής κληρονομιάς. Μόνο αντικείμενα ή σπίτια ηλικίας κάτω των 100 ετών μπορούν να κατέχονται ελεύθερα από άτομα, χωρίς περιορισμούς στη διαχείρισή τους. Τα περισσότερα κτίρια πολιτιστικής κληρονομιάς παρατίθενται σε έναν «Μόνιμο κατάλογο δηλωμένων μνημείων» του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, ο οποίος μπορεί να βρεθεί on-line (http://listedmonuments.culture.gr/search_declarations.php).

3.2 Υποδομές τουρισμού (συμπεριλαμβανομένου του πράσινου και πολιτιστικού τουρισμού)

3.2.1 Ξενοδοχειακές υποδομές

ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ / ΘΡΑΚΗ: ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ (Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος)							
2019		5*	4*	3*	2*	1*	Γενικό άθροισμα
ΠΕ ΕΒΡΟΥ	Μονάδες	3	2	21	29	10	65
	Δωμάτια	386	142	658	701	144	2.031
	Κλίνες	784	293	1.275	1.302	291	3.945
Έβρος	Μονάδες	3	2	13	26	8	52
	Δωμάτια	386	142	388	666	132	1.714
	Κλίνες	784	293	761	1.233	265	3.336
Σαμοθράκη	Μονάδες			8	3	2	13
	Δωμάτια			270	35	12	317
	Κλίνες			514	69	26	609
2018		5*	4*	3*	2*	1*	Γενικό άθροισμα
ΠΕ ΕΒΡΟΥ	Μονάδες	3	2	19	29	10	63
	Δωμάτια	384	142	612	705	144	1.987
	Κλίνες	762	293	1.192	1.302	291	3.840
Έβρος	Μονάδες	3	2	11	26	8	50
	Δωμάτια	384	142	341	670	132	1.669
	Κλίνες	762	293	663	1.233	265	3.216
Σαμοθράκη	Μονάδες			8	3	2	13
	Δωμάτια			271	35	12	318
	Κλίνες			529	69	26	624
2017		5*	4*	3*	2*	1*	Γενικό άθροισμα
ΠΕ ΕΒΡΟΥ	Μονάδες	3	2	19	28	10	62
	Δωμάτια	384	142	658	651	144	1.979
	Κλίνες	762	293	1.254	1.210	291	3.810
Έβρος	Μονάδες	3	2	12	25	8	50
	Δωμάτια	384	142	398	616	132	1.672
	Κλίνες	762	293	747	1.141	265	3.208
Σαμοθράκη	Μονάδες			7	3	2	12
	Δωμάτια			260	35	12	307
	Κλίνες			507	69	26	602
2016		5*	4*	3*	2*	1*	Γενικό άθροισμα

ΠΕ ΕΒΡΟΥ	Μονάδες	3	2	19	28	10	62
	Δωμάτια	384	142	658	651	144	1.979
	Κλίνες	762	293	1.254	1.210	291	3.810
Έβρος	Μονάδες	3	2	12	25	8	50
	Δωμάτια	384	142	398	616	132	1.672
	Κλίνες	762	293	747	1.141	265	3.208
Σαμοθράκη	Μονάδες			7	3	2	12
	Δωμάτια			260	35	12	307
	Κλίνες			507	69	26	602

3.2.2 Υποδομές πράσινου τουρισμού (εκτός ξενοδοχείων)

3.2.2.1 Ο πευκώνας της Νέας Ορεστιάδας

Με την ίδρυση της πόλης, το έτος 1923, ξεκίνησαν και οι εργασίες φύτευσης τραχείας πεύκης, με σκοπό την ίδρυση ενός περιαστικού δάσους κατά μήκος της ανατολικής υπώρειας της πόλης, που διήρκεσαν έως το 1928. Το αποτέλεσμα ήταν δημιουργία ενός δάσους με πολλαπλά οφέλη για τους κατοίκους της νεόδμητης πόλης. Παράλληλα δημιουργείται μια πλατεία (το αρχικό σχέδιο βασιζόταν στο ιπποδάμειο σύστημα, που τελικά δεν ακολουθήθηκε ακριβώς), της οποίας «ο σχεδιασμός ήταν η διαμόρφωση ενός ενιαίου, άνετου σώματος υπαίθριων χώρων που να αποτελεί τη ραχοκοκαλιά των κοινωνικών δρώμενων της πόλης».

3.2.2.2 Δημόσιο δασικό σύμπλεγμα «Τριγώνου» Ορεστιάδας

Εντοπίζεται στο ΒΔ τμήμα της ΠΕ Έβρου και έχει έκταση 10.200 Ηα. Ανήκει στην κατηγορία των δρυοδασών, υπάρχουν όμως και άλλα αυτοφυή δασικά είδη, όπως σφένδαμος, κρανιά, κ.ά. Κατά μήκος των ρεμάτων συναντάται ο πλάτανος, η λεύκη και η ιτιά. Τέλος, σε έκταση 18 εκταρίων έγιναν το 1980 αναδασώσεις από τη δασική υπηρεσία μαύρης πεύκης. Οι δασοσκεπείς εκτάσεις καταλαμβάνουν το 70% του δασικού συμπλέγματος και οι υπόλοιπες σε μερικώς δασοσκεπείς, αγροτικές και γυμνές.

3.2.2.3 Ποτάμια

Η λεκάνη του Έβρου: Καταλαμβάνει μία έκταση 2029 km² και εκτείνεται κατά μήκος του ποταμού Έβρου από τα Βουλγαρικά σύνορα (περιοχή Ορμενίου-Δικαίων), περιφερειακά του Νομού Έβρου καταλαμβάνοντας την πεδινή έκταση μέχρι την πεδιάδα των Φερών συμπεριλαμβανομένου και του Δέλτα του Έβρου. Από την περιοχή του Ορμενίου και μέχρι περίπου τα Δίκαια, ο Έβρος αποτελεί το φυσικό σύνορο μεταξύ Ελλάδος και Βουλγαρίας και στη συνέχεια μέχρι τα Μαράσια είναι το φυσικό σύνορο μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας. Ο Έβρος γίνεται φυσικό σύνορο μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας σε όλη την διαδρομή του από την περιοχή της Νέας Βύσσης μέχρι το Δέλτα.

Ο Άρδας, παραπόταμος του ποταμού Έβρου, ο οποίος διασχίζει την περιοχή Τριγώνου και εκβάλλει στον Έβρο στην περιοχή των Μαρασίων. Όλη η περιοχή είναι ενταγμένη στο

πρόγραμμα natura 2000, δεδομένου ότι αποτελεί σημαντικό οικοσύστημα για την περιοχή, και το δάσος του το οποίο αναπτύσσεται κατά μήκος της κοίτης του, είναι ένας βιότοπος εξαιρετικής σημασίας σε εθνικό επίπεδο.

3.2.2.4 Παρόχθιες περιοχές του Άρδα και άλλα χωριά

Ο πρώτος οικισμός από τον οποίο περνά ο ποταμός κατά την είσοδό του στην Ελλάδα, ονομάζεται Γαλήνη. Τούρκικος οικισμός αρχικά, με το όνομα Τσιγκέλι, μετονομάστηκε μόλις το 1935 από τους πρώτους έλληνες κατοίκους του, οι οποίοι μετοίκησαν εκεί. Εγκαταλελειμμένο σήμερα, δίπλα στο ποτάμι και ακριβώς πίσω από τα σύνορα με τη Βουλγαρία, διατηρεί την ομορφιά και τη γαλήνη του.

Στην ίδια περιοχή βρίσκεται και το χωριό Θεραπειό.

Λέγεται ότι πήρε το όνομά του από μια συνήθεια που είχαν οι κάτοικοι της περιοχής: Κάθε Δεκαπενταύγουστο συγκεντρώνονταν στο μικρό εκκλησάκι της Κοίμησης της Θεοτόκου πολλοί που έπασχαν από ρευματισμούς και, για να θεραπευτούν, ακολουθούσαν μια ειδική διαδικασία: άνοιγαν λάκκους και έκαιγαν ξύλα ώσπου να γίνουν στάχτη. Στη συνέχεια, τοποθετούσαν κλαδιά από ποώδη φυτά, τα «βούζια», σχηματίζοντας ένα παχύ στρώμα που το τοποθετούσαν σε λάκκο, την «παραχότρυπα», στην οποία ξάπλωνε ο ασθενής. Σκεπάζονταν καλά με κουβέρτες και έμενε εκεί όσο άντεχε, καθώς η ζέστη ήταν έντονη. Αξίζει να επισημανθεί ότι στην περιοχή, δυτικότερα και σήμερα σε βουλγαρικό έδαφος, υπήρχαν

ρωμαϊκά λουτρά και πηγές. Πολύ κοντά στο χωριό βρίσκεται και το φράγμα του Άρδα. Στα αξιοθέατα συγκαταλέγεται ο Ιερός Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου χτισμένος το 1895, μια τρίκλιτη βασιλική με ξύλινη στέγη, της οποίας ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο ζωγραφικός διάκοσμος της οροφής της.

Οι Καστανιές είναι περισσότερο γνωστές για το φεστιβάλ του Άρδα («Συνάντηση Νέων - Άρδας», όπου συναντώνται νέοι από όλη τη χώρα και τα Βαλκάνια).

Είναι το βορειοανατολικότερο σύνορο της Ελλάδας, στο οποίο βρίσκεται το ένα από τα δύο τελωνεία των συνόρων Ελλάδας - Τουρκίας. Είναι χτισμένες στις όχθες του Άρδα, παραπόταμου του Έβρου, μέσα σε ένα τοπίο εξαιρετικής φυσικής ομορφιάς. Παλαιότερα το χωριό ήταν γνωστό για τις σκούπες του. Κατασκευάζονταν από το φυτό «σόργον το σαρώθρον» ή σκουπόχορτο, με το οποίο, μετά από κατάλληλη επεξεργασία, φτιάχνονταν οι παλιές χειροποίητες σκούπες.

Δίπλα στις όχθες του ποταμού Άρδα, στον οργανωμένο χώρο αναψυχής, ένα καλαίσθητο κτίριο 233 m², το οποίο κατασκευάστηκε το 1994 σε απόλυτη αρμονία με τον περιβάλλοντα χώρο, επισκέψιμο κάθε εποχή του χρόνου. Οι φυσιολάτρες έχουν την δυνατότητα να περιηγηθούν στο δάσος, με βελανιδιές, σκλήθρα, ιτιές, λεύκες, φτελιές, σφενδάμια, πλατάνια, αγριοτριαντάφυλλα αλλά και καλαμιώνες που φιλοξενούν σπάνια είδη πουλιών, όπως ερωδιούς, δρυοκολάπτες, κύκνους, βουτηχτάρια και αγριόπαπιες συνθέτουν τη χλωρίδα και πανίδα της περιοχής, ένα από τα σημαντικότερα οικοσυστήματα της Ελλάδας.

Πολύ κοντά βρίσκεται και το χωριό Ρίζια.

Στην ίδια περιοχή, αλλά από την πλευρά του ποταμού Έβρου, βρίσκεται το χωριό Δίκαια.

3.3 Κίνητρα και περιορισμοί για τον πράσινο και τον πολιτιστικό τουρισμό

Η Ορεστιάδα, καθώς και η Περιφερειακή Ενότητα του Έβρου γενικά, είναι μια ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα περιοχή από την άποψη του Πράσινου και Πολιτιστικού Τουρισμού. Ωστόσο, και οι δύο τύποι τουρισμού δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένοι. Στην πραγματικότητα, η μόνη οργανωμένη τουριστική δραστηριότητα είναι το φεστιβάλ του Άρδα, το οποίο συνδυάζει πολιτιστικά δρώμενα με δραστηριότητες στο φυσικό περιβάλλον. Το γεγονός ότι πρόκειται για παραμεθόρια περιοχή λειτουργεί τόσο θετικά όσο και αρνητικά. Αφενός, όντας σε μια τόσο κομβική θέση για τη διεθνή σύνδεση τόσο προς την Ανατολή (την Τουρκία και τις χώρες ανατολικότερα) όσο και προς το Βορρά (την Βουλγαρία και τις υπόλοιπες χώρες της Μαύρης Θάλασσας) καθώς και προς τη Δυτική Ευρώπη (δεδομένου ότι αποτελεί την κύρια σύνδεση προς την Αυστρία και τη Γερμανία), αποτελεί πλεονέκτημα, καθώς η περιοχή διασχίζεται καθημερινά από μεγάλο αριθμό μετακινούμενων ανθρώπων. Ωστόσο, το μειονέκτημα είναι ότι οι περισσότεροι από αυτούς είναι απλώς περαστικοί και θα χρειαστεί σοβαρή προσπάθεια για να παραμείνουν τουλάχιστον για μια νύχτα και να ανακαλύψουν τι έχει να προσφέρει η

περιοχή. Από την άλλη πλευρά, η πολιτική κατάσταση της Ελλάδας με τη γειτονική Τουρκία είναι συχνά ασταθής, γεγονός που κάνει τους ταξιδιώτες να φοβούνται να ξοδέψουν χρόνο στην περιοχή, και αν μπορούν το αποφεύγουν. Οι περισσότεροι ξένοι επισκέπτες θα περάσουν στο διπλανό Edirne, πρώην πρωτεύουσα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας τον 15ο αιώνα, το οποίο προσφέρει μια πολύ μεγαλύτερη ποικιλία μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς (τα τζαμιά Selimiye και Üç Şerefeli, νοσοκομείο Sultan Bayezid II κ.λπ.), αν και όχι στο γνήσιο και γαλήνιο τοπίο της Ορεστιάδας. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν σημεία ζωντανής απόλαυσης του φυσικού περιβάλλοντος γύρω από την Ορεστιάδα, προκειμένου οι επισκέπτες να επωφεληθούν πλήρως από αυτά που έχουν να προσφέρουν οι δύο ποταμοί.

4 Swot analysis

Δυνατά σημεία	Αδύναμα σημεία
• Η γεωγραφική θέση του Δήμου Ορεστιάδας είναι προνομιακή, καθώς συνορεύει τόσο με τη Βουλγαρία όσο και με την Τουρκία. • Εξαιρετικά ενδιαφέρουσα φυσική τοποθεσία στους ποταμούς Άρδα και Έβρος, μια προστατευόμενη περιοχή Natura 2000, με ειδική χλωρίδα και πανίδα. • Ενδιαφέροντα πολιτιστικά στοιχεία, τόσο υλικά (Μουσείο Πέτρας στα Πετρότα, Μουσείο Καραθεοδωρή στη Νέα Βύσσα, Εθνογραφικό Μουσείο στην Ορεστιάδα) όσο και άυλα («Τεμπελέκια» που αναφέρονται στην ΟΥΝΕΣΚΟ, παραδοσιακοί χοροί και φεστιβάλ κ.λπ.) • Αναπτυγμένο και αξιοποιημένο αγροτο-βιομηχανικό δυναμικό • Αειφόρος αστική ανάπτυξη της πόλης για την καλύτερη εξυπηρέτηση του πληθυσμού της Νότιας Περιφέρειας Ανάπτυξης. • Μια περιοχή με πλούσιες εθνοτικές παραδόσεις αντανακλάται στα φεστιβάλ της. • Χαμηλό κόστος εργασίας • Χαμηλό κόστος τουριστικών υπηρεσιών.	• Μέρος της φυσικής ομορφιάς δεν είναι προσβάσιμο, λόγω του γεγονότος ότι βρίσκεται στα σύνορα με την Τουρκία. • Η Ορεστιάδα έχει συσχετιστεί με την ισχυρή παρουσία του ελληνικού στρατού, επομένως συνήθως παραμένει εκτός των μεγάλων τουριστικών διαδρομών της περιοχής. • Η περιοχή Ορεστιάδα παραμένει προορισμός που επιλέγεται από σχετικά περιορισμένο αριθμό ξένων τουριστών • Μειωμένη διαφοροποίηση των τουριστικών προσφορών του προορισμού Ορεστιάδα • Λίγες μονάδες διαμονής. Η πλειοψηφία στοχεύει στην κάλυψη των αναγκών των στρατιωτών και των οικογενειών τους. • Χαμηλή επίδοση στον εγχώριο τουρισμό και τις εκδρομές • Ανισορροπία στην ποιότητα φιλοξενίας στους διαφορετικούς προορισμούς της περιοχής • Ανεπαρκώς ανεπτυγμένη υποδομή για τουριστικές υπηρεσίες • Χαμηλή προβολή της Ορεστιάδας ως τουριστικού προορισμού • Σχετικά χαμηλή χρηματοδότηση για δράσεις που θα μπορούσαν να ενισχύσουν το τουριστικό δυναμικό, όπως εκθέσεις, φεστιβάλ, εκθέσεις για τοπικά προϊόντα. • Μειωμένη συνεργασία με στρατηγικούς εταίρους, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. • Ανεπαρκής ικανότητα διαχείρισης του περιφερειακού τουρισμού • Το γραφείο του δημάρχου δεν διαχειρίζεται τις

	στратηγικές πληροφορίες σχετικά με το τοπικό σύστημα τουρισμού • Η υποδομή διασύνδεσης δεν είναι πλήρως εφοδιασμένη με στάσεις που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των τουριστών • Το σιδηροδρομικό δίκτυο είναι πρακτικά ακρησιμοποιήτο για εγχώριους τουριστικούς σκοπούς • Μη αξιοποίηση του τουριστικού δυναμικού στις αγροτικές περιοχές • Ανεπαρκής ευαισθητοποίηση του κοινού όσον αφορά τόσο τις υπάρχουσες δυνατότητες ανάπτυξης του τουρισμού όσο και τα οφέλη που θα μπορούσε να αποφέρει στην κοινωνία αυτή η εξέλιξη • Έλλειψη ικνηλατημένων τουριστικών διαδρομών που να συνδέουν την Ορεστιάδα με ιδιαίτερα αξιοσημείωτα γειτονικά αξιοθέατα, όπως το δάσος της Δαδιάς ή τα μνημεία του Διδυμότειχου.
Ευκαιρίες	Απειλές
• Το «φεστιβάλ του Άρδα για νέους» έβαλε την Ορεστιάδα στον πολιτιστικό χάρτη της Ελλάδας, τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές (κυρίως βαλκανικό) επίπεδο. • Περιφερειακά έργα για την ανάπτυξη τουριστικών υποδομών και υπηρεσιών πραγματοποιούνται τα τελευταία χρόνια. • Αυξανόμενη περιφερειακή προσβασιμότητα στην πόλη • Δυνατότητα αγροτουριστικής ανάπτυξης, καθώς η περιοχή δεν ευνοεί μεγάλες τουριστικές επενδύσεις • Ενδιαφέρον συγκεκριμένης ομάδας τουριστών για την τοπική κλωρίδα και πανίδα • Ανάπτυξη και προώθηση καθαρά οικολογικών προϊόντων • Πλούσιος γεωργικός τομέας που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για τον γαστρονομικό τουρισμό • Επανερχόμενοι μετανάστες ντόπιοι πολίτες (κυρίως από τη Γερμανία) που έχουν ανάγκη να «ανακαλύψουν ξανά» την πατρίδα τους • Κοινή ενίσχυση των αρχαίων θρακικών πολιτισμών (με τη Βουλγαρία) • Κοινή ενίσχυση του φυσικού περιβάλλοντος των ποταμών Άρδα και Έβρου (με τη Βουλγαρία) • Αναβίωση της γραμμής του τρένου Orient express (η παλιά περνούσε από την περιοχή του Ορμενίου και της Μαρασιάς)	• Έλλειμμα στη συνεργασία μεταξύ των παραγόντων του τοπικού και περιφερειακού τουρισμού • Χρηματοπιστωτικές και οικονομικές κρίσεις • Χαμηλοί δημογραφικοί δείκτες • Υψηλά ποσοστά μετανάστευσης νέων • Χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας • Κίνδυνοι από φυσικές καταστροφές λόγω υπερχειλίσσης των ποταμών • Ισχυρός τουριστικός ανταγωνισμός με το κοντινό Edirne (Τουρκία) • Περιορισμένος τοπικός και περιφερειακός προϋπολογισμός για την τουριστική ανάπτυξη. • Σημείο εισόδου για παράνομους μετανάστες και πρόσφυγες. • Τεταμένη κατάσταση με την Τουρκία, η οποία καθιστά την περιοχή αφιλόξενη.

- Αναπτυξιακά έργα που στοχεύουν στην εθνική ομάδα των Γκαγκαβούζων, ομάδα που υπάρχει και σε άλλες χώρες.

5 Χάρτα για τον ιστορικό τουρισμό και τις «πράσινες» πτυχές του

5.2 Περιγραφή της Ορεστιάδας και της περιοχής της

Ο Δήμος Ορεστιάδας αποτελείται από την ομώνυμη δημοτική ενότητα και πόλη, και από τις δημοτικές ενότητες Βύσσας, με τις κοινότητες Νέα Βύσσα και Καβύλη, Τριγώνου, στην οποία υπάγεται μεταξύ άλλων η κοινότητα Πετρωτών, και Κυπρίνου με τις κοινότητες Κυπρίνου, Ζώνης, Φυλακίου, κ.ά.

Το Καραγάτς ήταν προάστιο της Αδριανούπολης, στο οποίο είχαν τις καλοκαιρινές κατοικίες τους οι κάτοικοι της πόλης. Αποτελούσε όμως και συγκοινωνιακό κόμβο, δεδομένου ότι είχε τον κεντρικό σιδηροδρομικό σταθμό της διαδρομής Βιέννη-Κωνσταντινούπολη. Το 1920 μετονομάστηκε σε «Ορεστιάδα», το αρχαίο όνομα της Αδριανούπολης. Δεδομένου ότι το Καραγάτς βρίσκεται στη δυτική πλευρά του Έβρου και άρα ανήκε στην Ελλάδα, με την «ανακωχή των Μουδανιών» (1922) συγκεντρώνονται στην πόλη οι χριστιανοί ορθόδοξοι κάτοικοι από την Αδριανούπολη, η οποία πλέον ανήκει στους Τούρκους.

Με τη συνθήκη της Λωζάνης (1923) παραχωρείται στην Τουρκία και η τριγωνική περιοχή που ορίζεται από την Αδριανούπολη και τα χωριά της, Ντεμερντές (Σιδηρόπετρα) και Μπόσνα (από το 1920, Βύσσα). Οι κάτοικοι της συγκεκριμένης περιοχής εγκαθίστανται οι μεν στη Νέα Ορεστιάδα, και οι άλλοι στην Καβύλη και τη Νέα Βύσσα αντίστοιχα. Στην περιοχή της Ορεστιάδας εγκαθίστανται πρόσφυγες συνολικά από περιοχές της Ανατολικής Θράκης.

Τα πρώτα χρόνια και λόγω του υψηλού μορφωτικού επιπέδου των προσφύγων, παρατηρείται ισχυρή ανάπτυξη της γεωργίας. Η Θράκη, όπως και η Μακεδονία, εξελίχθηκαν σε εθνικό σιτοβολώνα και ο καπνός της Θράκης αποδείχτηκε χρυσοφόρος πηγή, μέχρι το οικονομικό κραχ. Σειρά γεγονότων, πολιτικών και κοινωνικών, η ανάλυση των οποίων ξεπερνάει τα όρια αυτού του σημειώματος, οδήγησε μεταπολεμικά σε μεγάλο κύμα μετανάστευσης. Χαρακτηριστικά: κατά τη δεκαετία 1961-1971 η επαρχία Ορεστιάδας έχασε το 17,3% του πληθυσμού και η περιοχή Τριγώνου το 37,6%! Τόπος μετανάστευσης ήταν κυρίως η Δυτική Γερμανία και μάλιστα η περιοχή της Στουτγάρδης. Εκεί οι μετανάστες δημιούργησαν ισχυρές κοινότητες, στις οποίες δεν παρέλειπαν να διατηρούν τα ήθη και τα έθιμα της πατρίδας τους. Οι δεσμοί με την πατρίδα διατηρούνται μέχρι και σήμερα. Πολιτιστικοί σύλλογοι από την περιοχή επισκέπτονται τις κοινότητες και παρουσιάζουν διάφορα δρώμενα και από κει γίνονται εκδρομές προς τα πάτρια εδάφη. Φαίνεται όμως ότι οι επαφές αυτές αξιοποιούνται και οικονομικά. Έτσι η παραγωγή σπαραγγιών στη Ν. Βύσσα φεύγει σχεδόν όλη για την αγορά

της Γερμανίας. Γενικά, τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μια έξαρση στον αγροτικό τομέα, όπου αξιοποιούνται μάλιστα και νέες τεχνολογίες, όπως π.χ. στην καλλιέργεια σκόρδου, ενώ τα προϊόντα του αγροτουριστικού συνεταιρισμού γυναικών Τριγώνου «Γαία» έχουν κατακλύσει την αγορά. Τα μέλη της «Γαία» είναι δραστήρια και στον πολιτιστικό τομέα, όπως δείχνει μια παλιότερη εκδήλωση που έγινε στο Σπήλαιο το 2017, με θέμα: "ΓΑΣΤΡΟΛΟΓΙΚΟ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ, ΧΩΡΟΓΡΑΦΙΚΟ, ΜΟΥΣΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ".

Η σύντομη ιστορική αναφορά θεωρήθηκε απαραίτητη γιατί χαρακτηρίζει σε μεγάλο βαθμό και την πολιτιστική ζωή της περιοχής. Πρόκειται για «νέες» πόλεις, όπου επικρατεί το προσφυγικό στοιχείο, το οποίο και αντανakλάται τόσο στο περιεχόμενο των λαογραφικών μουσείων όσο και στα τοπικά ήθη και έθιμα, κάποια από τα οποία όμως ανάγονται στην κοινή καταγωγή των κατοίκων της περιοχής - όχι μόνον της ελληνικής - από τους Θράκες. Η Θράκη αποτελούσε στην αρχαιότητα το κέντρο της ορφικής και διονυσιακής λατρείας, σχετιζόμενης με τους εορτασμούς της βλάστησης, της ιερής τρέλας, που προκαλεί η κατανάλωση κρασιού, και της γονιμότητας. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο εορτασμός του Δωδεκαήμερου, της περιόδου, δηλ., μεταξύ Χριστουγέννων και Φώτων. Σε αυτό μπορούμε να προσθέσουμε και την 8η Ιανουαρίου, με το έθιμο της Γυναικοκρατίας ή της "Μπάμπως". Η τελετουργία που ακολουθείται στη διάρκεια αυτών των ημερών δεν αποτελεί παρά το συμβολισμό για την αναπαραγωγή και τη γονιμότητα, στοιχεία που συναντά κανείς σε μεγάλο μέρος των Βαλκανίων, δεδομένου ότι παρόμοια δρώμενα - με άλλες ονομασίες και με άλλες αφορμές - συναντώνται και στη Βουλγαρία και στην Τουρκία.

5.3 Στατιστικά στοιχεία για τον τουρισμό

Διανυκτερεύσεις στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ), κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο (Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ)					
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	Διανυκτερεύσεις Σύνολο	Ποσοστό (%) συνολικών διαθέσιμων κλινών
2014					
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ		13,049,668	60,901,973	73,951,641	79.3
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΡΟΥ	270,851	83,346	354,197	90.1
	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	168,331	70,472	238,803	90.7
	ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	16,802	550	17,352	90.8
	ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	67,121	4,188	71,309	96.2
	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	12,740	6,693	19,433	82.7
	ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	5,857	1,443	7,300	90.1
2015					
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ		13,201,273	63,570,840	76,772,113	80.5

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΡΟΥ	218,104	116,493	334,597	91.3
	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	145,211	101,872	247,083	93.2
	ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	14,083	674	14,757	100
	ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	42,878	4,632	47,510	96
	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	11,191	7,484	18,675	78
	ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	4,741	1,831	6,572	90.1
2016					
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ		13,943,606	65,941,418	79,885,024	81.3
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΡΟΥ	246,532	106,942	353,474	91.1
	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	169,937	94,880	264,817	93.3
	ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	14,834	508	15,342	100
	ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	42,070	3,544	45,614	95.5
	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	13,686	6,305	19,991	76.2
	ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	6,005	1,705	7,710	90.1
2017					
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ		14,154,141	73,474,232	87,628,373	81.2
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΡΟΥ	244,885	132,986	377,871	93.3
	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	163,300	114,516	277,816	93
	ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	14,465	1,682	16,147	100
	ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	43,789	4,468	48,257	95.5
	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	17,906	10,064	27,970	91.4
	ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	5,425	2,256	7,681	88.3
2018					
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ		13,410,226	76,494,991	89,905,217	81.6
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ	749,575	1,204,256	1,953,831	90.1
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΡΟΥ	215,450	115,225	330,675	93.3
	ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	143,918	96,281	240,199	92.9
	ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	9,412	938	10,350	100
	ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	41,620	5,353	46,973	95.5
	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	15,790	10,626	26,416	88.1
	ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	4,710	2,027	6,737	88.3

5.4 Περιοχές πολιτιστικού και “πράσινου” ενδιαφέροντος στην υπό εξέταση περιοχή

5.4.1 Αρχαιολογικές τοποθεσίες

Ταφικός τύμβος Μικρής Δοξιπάρας-Ζώνης: Στις αρχές του 2ου αι. μ.Χ. τέσσερα μέλη μιας πλούσιας οικογένειας γαιοκτημόνων που πέθαναν διαδοχικά, αποτεφρώθηκαν και ενταφιάστηκαν στο ίδιο σημείο, κοντά στο δρόμο που οδηγούσε από την Αδριανούπολη στη

17

Common borders. Common solutions.

Φιλιππούπολη. Στην ίδια θέση κατασκευάστηκε σταδιακά μεγάλος τύμβος, για να διατηρηθεί ανά τους αιώνες ζωντανή η μνήμη των νεκρών. Η περιοχή ανήκει σήμερα στο Δήμο Κυπρίνου και βρίσκεται κοντά στα χωριά Μικρή Δοξιπάρα, Ζώνη και Χελιδόνα. Με την ανασκαφή εντοπίστηκαν τέσσερις μεγάλοι λάκκοι που περιείχαν τα υπολείμματα των καύσεων τριών ανδρών και μιας γυναίκας μαζί με πολυάριθμα αντικείμενα που τους συνόδευαν στον άλλο κόσμο, όπως πήλινα, γυάλινα και χάλκινα αγγεία, χάλκινοι λυχνοστάτες και λυχνάρια, χάλκινα φανάρια, όπλα, κοσμήματα, ξύλινα κιβωτίδια κ.ά. Οι πέντε άμαξες με τις οποίες μεταφέρθηκαν οι νεκροί στην περιοχή του τύμβου, ενταφιάστηκαν στον ίδιο χώρο μαζί με τα υποζύγιά τους. Δίπλα τους τάφηκαν άλλα πέντε άλογα. Σε όλες τις άμαξες διατηρούνται τα μεταλλικά λειτουργικά και διακοσμητικά στοιχεία, ενώ σε δύο από αυτές διατηρούνται και αποτυπώματα των ξύλινων τμημάτων τους. Έχει δρομολογηθεί η προστασία και ανάδειξη της ανασκαφής.

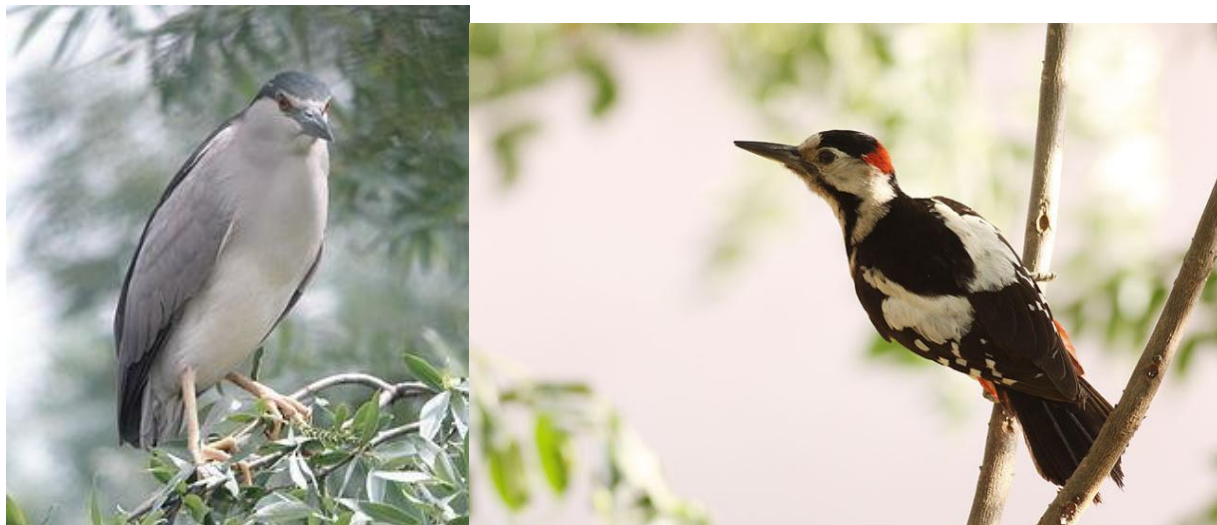
Παλαιολιθικός οικισμός στα Ρίζια: Κοντά στα Ρίζια εντοπίστηκαν υπολείμματα οικισμού με δύο στρώματα, ένα της Μέσης Παλαιολιθικής με φολίδες και ένα της Νεότερης Παλαιολιθικής Εποχής με λεπίδες. Πιθανά Μεσολιθικά ευρήματα από τον Κέραμο και οικισμός πρώιμης εποχής Σιδήρου.

Δίκαια: Προϊστορικός οικισμός της πρώιμης εποχής του σιδήρου

5.4.2 Περιβαλλοντικά τοπόσημα

Καταφύγιο Άγριας Ζωής στον Καλό Γιαλό

Εντός του παραποτάμιου δάσους Βορείου Έβρου και Άρδα (GR1110008), που καλύπτει έκταση περίπου 252.000 στρεμμάτων και αποτελεί προστατευόμενη ζώνη βρίσκεται η Σημαντική Περιοχή για Πουλιά (ΣΠΠ) Καλού Γιαλού/Πλάτης-Άρζου-Ρυζίων-Φυλακίου, που καλύπτει έκταση περίπου 4.000 στρεμμάτων. Αποτελεί χώρο αναπαραγωγής διαχειμαζόντων αλλά και αποδημικών πτηνών, τόσο αρπακτικών όσο και στρουθιόμορφων. Έχουν καταγραφεί μεταξύ άλλων 250 αποικίες ερωδιών. Βαλκανοτσικλιτάρες, σαΐνια, λαγγόνες, νυχτοκόρακες και γαϊδουροκεφαλάδες. Ωστόσο η ευρύτερη περιοχή απειλείται τόσο από την επέκταση των καλλιεργούμενων εδαφών όσο και από την υλοτομία, ενώ η θήρα τους χειμερινούς μήνες πλήττει τους πληθυσμούς των πτηνών.

Καταφύγιο Άγριας Ζωής στα Κόμαρα

Στην περιοχή του Τριγώνου, στα Κόμαρα, βρίσκεται ένα από τα 13 καταφύγια άγριας ζωής του Νομού Έβρου (ΚΑΖ). Μέχρι το 2013 το ΚΑΖ αυτό βρισκόταν στην περιοχή Άγγελος Κομάρων και είχε συνολική έκταση 13.000 στρεμμάτων. Όμως τη χρονιά εκείνη με συντονισμένες ενέργειες του Δασαρχείου, υποκινούμενες και από κυνηγετικούς συλλόγους, η συγκεκριμένη περιοχή αποκατακτήθηκε και δημιουργήθηκε νέα ΚΑΖ στην περιοχή Φράγμα Κομάρων.

5.4.3 Άυλη και υλική κληρονομιά, μουσεία και φεστιβάλ

5.4.3.1 Ήθη και έθιμα

Από τα πιο γνωστά είναι τα έθιμα του δωδεκαήμερου, της περιόδου δηλαδή μεταξύ Χριστουγέννων και Φώτων, με πιο χαρακτηριστικό στοιχείο τα κάλαντα, που τα έλεγαν μεταμφιεσμένοι νέοι. Οι μεταμφιεσμένοι έχουν σε κάθε χωριό μια άλλη ονομασία (π.χ., «Μπαμπουδιάρειοι» ή «Μπαμπούτσιαροι» στο Ρήγιο, «Τσαμάλα» και «Καμήλα» στα Ρίζια).

Πιο γνωστά είναι τα «Τεμπελέκια». Πρόκειται για τα παραδοσιακά κάλαντα της κοινότητας της Νέας Βύσσας, που ψάλλονται από τους νέους της κοινότητας, χρησιμοποιώντας ντέφια, αλλά και ζωομορφικές μεταμφιέσεις, όπως αυτή του «Καμηλάρη» που συνοδεύει το έθιμο.

Πρόσφατα (2019) το συγκεκριμένο έθιμο εντάχθηκε στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς Ελλάδος.

«Ο Μπέης»: Στην βασική του μορφή, ένας άρχοντας ο "Μπέης" με τους ακολούθους του, περιέρχεται τα σπίτια του χωριού, όπου δέχεται κεράσματα και δίνει ευχές. Ακολουθεί στην πλατεία, αναπαράσταση οργώματος, σποράς και γενετήσιας πράξης, ο συμβολικός θάνατος και η ανάστασή του. Τελείται κυρίως στις περιοχές Διδυμοτείχου, Ορεστιάδας και Τριγώνου.

«Η Μπάμπω»: Πρόκειται για έθιμο που έφεραν οι πρόσφυγες από την Βόρεια και την Ανατολική Θράκη. Αναπαρίσταται στις 8 Ιανουαρίου με σκοπό να τιμηθεί το πρόσωπο της γιαγιάς, η οποία συνέβαλε στη γέννα των παιδιών.

5.4.3.2 Μουσική παράδοση

Οι διάφορες εθνοτικές ομάδες που εγκαταστάθηκαν στον δήμο της Ορεστιάδας έφεραν και τη δική τους μουσική παράδοση, συνοδευόμενη από τους αντίστοιχους χορούς και τις ανάλογες ενδυμασίες. Σήμερα υπάρχουν πολλές ομάδες νέων ατόμων που καλλιεργούν και αναδεικνύουν το είδος.

5.4.3.3 Εκθέσεις και Μουσεία

Αρχαιολογική έκθεση Σπηλαίου, Ορεστιάδα:

Παρουσιάζονται φωτογραφίες και εκμαγεία από τα ευρήματα των ανασκαφών στη γύρω περιοχή και κυρίως από τον τύμβο Μικρής Δοξιπάρας. Εξυπηρετεί κυρίως για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Μουσείο Πέτρας στα Πετρωτά:

Στο μουσείο εκτίθενται πετρώματα, απολιθωμένα ξύλα, κοράλλια και κρύσταλλοι από την ευρύτερη περιοχή, ταξινομημένα σε έξι συλλογές, αλλά και προϊόντα που προέκυψαν από την

επεξεργασία των πετρωμάτων. Πλούσιο φωτογραφικό υλικό και συνοδευτικά κείμενα ενημερώνουν τον επισκέπτη για τη γεωλογία της περιοχής, τα χαρακτηριστικά των πετρωμάτων τους, τις θέσεις εξόρυξης της πέτρας και τις τεχνικές λάξευσης της, τα εργαλεία που χρησιμοποιούνταν.

Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Νέας Ορεστιάδας και Περιφέρειας

Το μουσείο ιδρύθηκε το 1974 και ανακαινίστηκε το 2010. Στοχεύει στη μελέτη και προβολή της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Εκθέματα που αναδεικνύουν την ιστορία της Ορεστιάδας - την ίδρυση και την οργάνωσή της-, αλλά και στιγμές από την καθημερινότητα των κατοίκων της, είναι οργανωμένα σε θεματικές ενότητες που βοηθούν τον επισκέπτη να ταξιδέψει στο χρόνο.

Λαογραφικό Μουσείο Βύσσας:

Στο Πνευματικό Κέντρο της πόλης φιλοξενείται συλλογή λαογραφικού υλικού που περιλαμβάνει «αντικείμενα από τις αγροτικές ασχολίες των κατοίκων, οικιακά σκεύη, εργαλεία, εικόνες, παραδοσιακές ενδυμασίες, στολίδια των παραδοσιακών ενδυμασιών των γυναικών, παλιά χαρτονομίσματα, εργόχειρα και πλούσιο φωτογραφικό υλικό».

Μουσείο των Καραθεοδωρή:

Αυτό το μουσείο, το οποίο αποτελεί τον επενδυτικό χώρο του δήμου Ορεστιάδας στο πλαίσιο του έργου GreeThis, θα παρουσιάσει ψηφιακό υλικό για τη ζωή και τη σταδιοδρομία της οικογένειας Καραθεοδωρή σε ένα παλιό, ήδη ως ένα σημείο μετασκευασμένο, δημοτικό σχολείο στη Ν. Βύσσα.

5.4.3.4 Φεστιβάλ

«Συνάντηση Νέων - Άρδας»: «Στις Καστανιές Έβρου και δίπλα στις όχθες του ποταμού Άρδα, πραγματοποιείται από το 1995, η «Συνάντηση Νέων - Άρδας», όπου συναντώνται νέοι από όλη τη χώρα και τα Βαλκάνια. Εκτός από τις μουσικές συναυλίες με μεγάλα ονόματα της ελληνικής μουσικής σκηνής, πραγματοποιούνται πολλαπλές παράλληλες εκδηλώσεις όπως προβολές, παρουσιάσεις από οργανώσεις, εκθέσεις, καθώς επίσης αθλητικά events, θεατρικές παραστάσεις, λειτουργία ραδιοφωνικού σταθμού, εθελοντικές δράσεις, δράσεις προβολής τοπικής παράδοσης, οικοτουριστικές περιηγήσεις και πολλές άλλες δραστηριότητες. περιλαμβάνουν δραστηριότητες ενός ευρέως πολιτιστικού φάσματος. «Νέοι» όλων των ηλικιών, συναντώνται και κατασκηνώνουν για πέντε μέρες στο «ποτάμι του πολιτισμού», όπου με οδηγό τη μουσική και διάφορες παράλληλες δράσεις, στέλνουν το μήνυμα της ειρηνικής συνύπαρξης των λαών»..

5.5 Περιγραφή πιλοτικών θέσεων και κτιρίων

5.5.1 Δημοτικό αναψυκτήριο άλσους Αδριανουπόλεως στην Ορεστιάδα

Στην καρδιά του άλσους Αδριανουπόλεως βρίσκεται το δημοτικό αναψυκτήριο. Δίπλα στο αναψυκτήριο, υπάρχει η παιδική χαρά «Αλκυόνη». Στον περιβάλλοντα χώρο του αναψυκτηρίου κατά τους θερινούς μήνες διοργανώνεται πλήθος εκδηλώσεων, όπως η Ανθοκομική Έκθεση στις αρχές Μαΐου κάθε έτους, και τα «Ορέστεια» στα μέσα Ιουνίου με εκδηλώσεις αφιερωμένες στην ίδρυση της πόλης. Επίσης δίπλα στο αναψυκτήριο βρίσκεται το υπαίθριο δημοτικό θέατρο της πόλης, χωρητικότητας 1.000 θέσεων, το οποίο φιλοξενεί θεατρικές παραστάσεις καθώς και το καθιερωμένο «Πανελλήνιο Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου» στα τέλη Αυγούστου.

5.5.2 Το Δημαρχείο της Ορεστιάδας

Η Ορεστιάδα έχει χαρακτηριστεί ως η νεότερη ελληνική πόλη. Ιδρύθηκε το 1923 από Έλληνες πρόσφυγες, κατοίκους της γειτονικής Αδριανούπολης και ιδιαίτερα του προάστου της, Kara Aḡaz, και οι δύο τώρα στο τουρκικό έδαφος.

Η κεντρική πλατεία της πόλης, ενταγμένη αρμονικά στο «Ιπποδάμειο» ρυμοτομικό σχέδιό της, αποτελεί την καρδιά του εμπορικού κέντρου και παίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομική και κοινωνική ζωή των κατοίκων. Πρόκειται για ένα χώρο υψηλών ποιοτικών προδιαγραφών,

καλωσορίζοντας τους επισκέπτες και προσκαλώντας τους να εξερευνήσουν τα αξιοθέατα και να παρατείνουν τη διαμονή τους στην περιοχή.

Στην πλατεία δεσπόζει το κτίριο του δημαρχείου της πόλης. Θεμελιώθηκε το 1953 επί Δημάρχου Αθαν. Πανταζίδη και αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα αρχιτεκτονικής της εποχής. Πρόκειται για κτίριο 1246 m², με κεραμοσκεπή, όπου στεγάζονται οι κεντρικές υπηρεσίες του Δήμου. Διαθέτει άνετους και καλαίσθητους χώρους με κυρίαρχα στοιχεία το μάρμαρο και το ξύλο. Μπροστά από το κτίριο του Δημαρχείου βρίσκεται και ο επιβλητικός ανδριάντας του εθνομάρτυρα Πατριάρχη Κυρίλλου ΣΤ'. Τον περίγυρο του Δημαρχείου κοσμούν δέντρα, θάμνοι και πολλές τριανταφυλλίες, δημιουργώντας οάσεις δροσιάς.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στην δυτική πλευρά της πλατείας έχει τοποθετηθεί φωτοβολταϊκό δέντρο, με λάμπες που φωτίζουν τη νύχτα αξιοποιώντας την ηλιακή ενέργεια, η οποία συσσωρεύεται την ημέρα από φωτοβολταϊκά panels

6 Ενεργειακές δαπάνες και προσπάθειες εξοικονόμησης ενέργειας στα παραπάνω παραδείγματα

Σύμφωνα με το τελευταίο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα της Ελλάδας (ΕΣΕΚ, 2019), όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση, ο στόχος είναι να επιτευχθεί εξοικονόμηση ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας τουλάχιστον 32,5% σε σύγκριση με την προβλεπόμενη εξέλιξη της τελικής κατανάλωσης ενέργειας έως το 2030. Όσον αφορά τις κατοικίες, ο στόχος είναι η αναβάθμιση ή η αντικατάσταση με νέα ενεργειακά αποδοτικά τουλάχιστον 40.000 σπιτιών ετησίως. Γενικά, ο κατασκευαστικός τομέας παίζει σημαντικό ρόλο στις προσπάθειες που καταβάλλονται για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Ως εκ τούτου, όπως αναφέρεται στην παρούσα έκθεση, έχουν αναπτυχθεί διάφορες τεχνολογίες και λύσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων.

Όσον αφορά τα ιστορικά κτίρια, η αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης είναι μια σύνθετη εργασία, λόγω των πολλών ζητημάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Αυτός είναι και ο λόγος, που δεν εφαρμόζονται σε ιστορικά κτίρια οι υποχρεώσεις, όπως αυτές απορρέουν από τον ελληνικό κανονισμό ΚΕΝΑΚ. Εκτός από τα επισήμως προστατευόμενα ιστορικά κτίρια, η Ελλάδα διαθέτει επίσης μια ομάδα κτιρίων πριν από το 1955, η οποία περιλαμβάνει κτίρια που αντιπροσωπεύουν τοπικές αρχιτεκτονικές παραδόσεις, με συνήθως αξιοσημείωτα στοιχεία που όμως μπορεί να επηρεάσουν τις δραστηριότητες ενεργειακής ανακαίνισης. Σε μελέτη των Alexandrou, E. et al (2018) παρουσιάζεται μια μεθοδολογία για την υλοποίηση παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια που κατασκευάστηκαν πριν από το 1955 στην Ελλάδα. Προτείνουν την ταξινόμηση των κτιρίων που κατασκευάστηκαν πριν από το 1955 σε πέντε

ξεχωριστές κατηγορίες με βάση την πολιτιστική αξία και τα χαρακτηριστικά κατασκευής κάθε κτιρίου. Προτείνεται μια συγκεκριμένη κατηγορία για κτίρια που αναφέρονται ως μνημεία και μία για διατηρητέα κτίρια. Μια τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει κτίρια σε παραδοσιακούς οικισμούς και οι δύο τελευταίες κατηγορίες αναφέρονται στα κτίρια πριν από το 1955 με ή χωρίς ιδιαίτερη αρχιτεκτονική αξία. Μετά την ταξινόμηση, αναπτύσσονται τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή μέτρων ενεργειακής απόδοσης και η εφαρμογή τους αποτελείται από τέσσερα ξεχωριστά στάδια: α) στάδιο επιθεώρησης και αξιολόγησης κτιρίων, β) στάδιο πρότασης σχεδιασμού, γ) αξιολόγηση και έγκριση της πρότασης σχεδιασμού, συμπεριλαμβανομένων επιτόπιων ελεγκτικών διαδικασιών από τις αρχές και δ) τελικός σχεδιασμός και έκδοση άδειας οικοδόμησης, ακολουθούμενη από επιτόπια επιθεώρηση και επίβλεψη των εργασιών υλοποίησης.

Οι ενεργειακά αποδοτικές παρεμβάσεις σε ιστορικά μνημεία και κτίρια απαιτούν μια διεπιστημονική προσέγγιση, ειδικές γνώσεις και σωστή καθοδήγηση. Οι περιορισμοί που τίθενται από τους κανονισμούς συντήρησης, καθώς και η μοναδικότητα κάθε κτιρίου αυξάνουν τη δυσκολία εφαρμογής τέτοιων μέτρων. Είναι επομένως δύσκολο να ταξινομηθούν και να υπαγορευτούν κοινές λύσεις κατάλληλες για τέτοια κτίρια ακόμη και της ίδιας χώρας, καθώς, εκτός από τα παραπάνω, τα μνημεία και τα διατηρητέα κτίρια χτίστηκαν υπό διαφορετικές ιστορικές και κοινωνικοοικονομικές συνθήκες.

Μέχρι σήμερα, αρκετά έργα αποκατάστασης και συντήρησης ιστορικών μνημείων και κτιρίων έχουν ολοκληρωθεί στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Ωστόσο, ο στόχος τους δεν σχετίζεται άμεσα με την ενεργειακή απόδοση και οι μόνες παρεμβάσεις που σχετίζονται με αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν την εγκατάσταση νέου ενεργειακά αποδοτικού ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού και, πιο συχνά, την αντικατάσταση παραθύρων. Παραδείγματα τέτοιων έργων είναι η ανακαίνιση αποθήκης καπνού της Δράμας, που πλέον είναι ένα ξενοδοχείο πέντε αστέρων (Hydrama Grand Hotel) (εικόνα 11), η ανακαίνιση της αποθήκης καπνού της Αλεξανδρούπολης, που λειτουργεί τώρα ως δημοτική βιβλιοθήκη, και η ανακαίνιση πολλών ιδιωτικών κτιρίων στην παλιά πόλη της Ξάνθης. Το Hydrama Grand Hotel περιλαμβάνει καινούργια ξύλινα κουφώματα, διπλά τζάμια, καθώς και αντλίες θερμότητας ψύξης με χαμηλή κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση και ψύξη του κτιρίου.

Εικόνα 11. Hydranta Grand Hotel, ανακαινισμένη παλιά αποθήκη καπνού

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη της Αλεξανδρούπολης περιλαμβάνει επίσης νέα ξύλινα κουφώματα με διπλά τζάμια. Η ανακαίνιση του κτιρίου περιλάμβανε επίσης εγκατάσταση λεβήτων φυσικού αερίου για θέρμανση, οι οποίοι θα λειτουργήσουν μόλις είναι διαθέσιμο το φυσικό αέριο και στην Αλεξανδρούπολη.

Εικόνα 12. Δημοτική Βιβλιοθήκη Αλεξανδρούπολης, ανακαινισμένη αποθήκη καπνού

7 Ανάπτυξη δυνητικών διαδρομών και συνδεσιμότητα

Παρατηρείται ότι ενώ η νότια περιοχή της ΠΕ Έβρου εμφανίζεται σε αρκετές διαδρομές πολιτιστικού ή / και φυσιολατρικού ενδιαφέροντος, σπάνια αυτές φτάνουν στην περιοχή του Δήμου Ορεστιάδας. Στην κεντρική σελίδα της ΠΕ Έβρου εμφανίζεται μία και μόνον διαδρομή, στα χωριά της περιοχής Τριγώνου. Στο 2ο συνέδριο που έγινε το 2017 στην Ορεστιάδα με τίτλο “Πολιτιστική κληρονομιά και τοπική ανάπτυξη”, οι εισηγητές Ιωάννης Μ. Κούζας και Βασιλική Ι. Κούζα, προσπαθούν στο άρθρο τους να εντοπίσουν τις παθογένειες και να προτείνουν κάποιες λύσεις.

Ταυτόχρονα, η περιοχή δεν έχει κάποιο δίκτυο συνδεσιμότητας έστω με τη νότια Βουλγαρία. Από την άλλη, η εσωτερική σύνδεση με τους άλλους δήμους της ΠΕ Έβρου είναι σχετικά καλή.

Το τρένο έχει 2 δρομολόγια από την Αλεξανδρούπολη μέχρι το Ορμένιο και τα ΚΤΕΛ 7, τα οποία καταλήγουν στην Ορεστιάδα. Η οδική σύνδεση είναι καλή.

8 Προτάσεις για το μέλλον

Παραδείγματα από άλλους δήμους της ευρύτερης περιοχής δείχνουν ότι ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι πολύ καθοριστικός για τη μελλοντική διαμόρφωση του ιστορικού και πράσινου τουρισμού. Αυτό που προτείνεται σε αυτήν την έκθεση είναι ο δήμος να χαρτογραφήσει τα στοιχεία που πρέπει να ενισχυθούν, είτε αυτά περιλαμβάνουν την υλική και άυλη κληρονομιά είτε τα φυσικά χαρίσματα της περιοχής. Πρέπει να επιτευχθεί συνεργασία μεταξύ του δήμου Ορεστιάδας και των γειτονικών δήμων, προκειμένου να αναπτυχθούν δρομολόγια θεματικής διάστασης, με έμφαση στην αρχαιολογία, την ιστορία, τα έθιμα, τη γαστρονομία, τη φύση κ.λπ. στη συνέχεια θα πρέπει να κληθούν ταξιδιωτικοί πράκτορες και γραφεία να δημοσιοποιήσουν αυτά τα δρομολόγια και τα ενσωματώνουν στις δικές τους περιηγήσεις. Η χρηματοδότηση αυτών των προσπαθειών δεν θα είναι δύσκολη: προγράμματα όπως το CLLD / Leader θα μπορούσαν εύκολα να χρησιμοποιηθούν, ενώ το μεγάλο δίκτυο μεταναστών στη Γερμανία και σε άλλες χώρες θα μπορούσε να κληθεί να συμβάλει στην πολιτιστική και φυσική αναβάθμιση της περιοχής, όπως συνέβη με το μουσείο στο Πετρωτά.

Δυστυχώς, ένας από τους λόγους για την ελλιπή ανάπτυξη του πράσινου και ιστορικού τουρισμού στην περιοχή είναι οι τεταμένες πολιτικές σχέσεις με τη γειτονική Τουρκία και, τα τελευταία χρόνια, η εισροή ξένων προσφύγων και μεταναστών, η οποία έχει προκαλέσει την εντατικοποίηση των περιπολιών της πολιτοφυλακής και της αστυνομίας. Στα σύνορα μεταξύ των δύο χωρών υπάρχουν ακόμη εκτεταμένα ναρκοπέδια, τα οποία μπορούν να αποδειχθούν επικίνδυνα για τους ανεξάρτητους επισκέπτες. Από την άλλη όμως, το γεγονός ότι μια από τις πύλες εισόδου προς την Τουρκία βρίσκεται στις Καστανιές μπορεί να αποδειχθεί (και έχει αποδειχθεί στο παρελθόν) ως πλεονέκτημα για τους τουρίστες από τη γειτονική χώρα. Όταν η πολιτική κατάσταση το επιτρέψει, θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια και από τις δύο πλευρές να προσελκύσουν επισκέπτες εκατέρωθεν (δηλαδή Τούρκοι που επισκέπτονται την Ελλάδα ή Έλληνες που επισκέπτονται την Τουρκία), οι οποίοι να περάσουν τουλάχιστον μια νύχτα στην περιοχή της Ορεστιάδας και να απολαύσουν μερικούς από τους φυσικούς και ιστορικούς θησαυρούς της περιοχής. Εγκαταστάσεις, όπως οργανωμένοι κάμπινγκ, ξενοδοχεία μπουτίκ και ελκυστικές υποδομές (όπως ξύλινες καλύβες στη φύση) θα ενισχύσουν σημαντικά την τουριστική πλευρά του δήμου της Ορεστιάδας. Επιπλέον, οργανωμένες εκδρομές από τοπικούς επιχειρηματίες σε αξιοθέατα εντός του Δήμου ή στην ευρύτερη περιοχή (π.χ. Διδυμότειχο, Δαδιά κ.λπ.) θα διευκολύνουν τους ανεξάρτητους επισκέπτες να μείνουν περισσότερο στην περιοχή.

9 Βιβλιογραφία

Κούζας, Ι., «Το Ορμένιο ως τόπος σύγκρουσης χριστιανικών δυνάμεων και Μωαμεθανών: Η μάχη του Τζερνομιάνου (1371)», στο: Μανωλάς, Ε. (επιμ.), Πρακτικά 1ου συνεδρίου Ορεστιάδας «Ορεστιάδα: Διαδρομές στο χρόνο», Νέα Ορεστιάδα 2016, σ. 17-27 [Η έκδοση των πρακτικών εδώ: <https://drive.google.com/file/d/0B3Sh8OQ-DXrYM0UxblZwVnZtY00/view>]

Μπεχτσούδη, Α. Σ., «Ρίζια: Ένα ταξίδι στο χρόνο», στο: Μανωλάς, Ε. (επιμ.), Πρακτικά 1ου συνεδρίου Ορεστιάδας «Ορεστιάδα: Διαδρομές στο χρόνο», Νέα Ορεστιάδα 2016, σ. 123-129 [Η έκδοση των πρακτικών εδώ: <https://drive.google.com/file/d/0B3Sh8OQ-DXrYM0UxblZwVnZtY00/view>]

Ολμπασάλη, Β., «Οι Γκαγκαβούζηδες του Θουρίου», στο: Μανωλάς, Ε. (επιμ.), Πρακτικά 2ου συνεδρίου Ορεστιάδας 2017 «Πολιτιστική Κληρονομιά και Τοπική Ανάπτυξη», Ν. Ορεστιάδα 2019, σελ. 325-338 [Η έκδοση των πρακτικών εδώ: <https://www.orestiada.gr/wp-content/uploads/2019/04/TEL-ORES-2R.pdf>]

Φουρνομίτη, Μ., Αλεξόπουλος, Α., Πλέσσας, Σ., κ.ά., «Δυναμικό απόδοσης σε βιομάζα και αιθέριο έλαιο της ρίγανης, του θυμαριού, του φασκόμηλου και του δεντρολίβανου στην περιοχή του βόρειου Έβρου», στο: Μανωλάς, Ε. (επιμ.), Πρακτικά 1ου συνεδρίου Ορεστιάδας «Ορεστιάδα: Διαδρομές στο χρόνο», Νέα Ορεστιάδα 2016, σσ. 331-344 [Η έκδοση των πρακτικών εδώ: <https://drive.google.com/file/d/0B3Sh8OQ-DXrYM0UxblZwVnZtY00/view>]

Alexandrou, E. et. a., «Technical guidelines for energy efficiency interventions in buildings constructed before 1955 in Greece», στο: Broström, T., Nilsen, L., Carlsten, S. (επ.), *Conference Report. The 3rd International Conference on Energy Efficiency in Historic Buildings, Visby Sweden, September 26-27, 2018*, Uppsala University, 2019, σσ. 294-301. [https://www.researchgate.net/publication/337591108_Energy_Efficiency_in_Historic_Buildings_2018_Technical_guidelines_for_energy_efficiency_interventions_in_buildings_constructed_before_1955_in_Greece]

Κοινό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για τη Λεκάνη της Μαύρης Θάλασσας 2014-2020
Δήμος Ορεστιάδας
Νοέμβριος 2020

Το Κοινό Επιχειρησιακό πρόγραμμα για τη Λεκάνη της Μαύρης Θάλασσας 2014-2020
συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Ευρωπαϊκού Μέσου Γειτονίας και
τις συμμετέχουσες χώρες: Αρμενία, Βουλγαρία, Γεωργία, Ελλάδα, Δημοκρατία της
Μολδαβίας, Ρουμανία, Τουρκία και Ουκρανία.

Η έκδοση αυτή πραγματοποιήθηκε με την οικονομική ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το
περιεχόμενο της έκδοσης αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του Δήμου Ορεστιάδας και δεν
μπορεί επ' ουδενί να θεωρηθεί ότι αντικατοπτρίζει τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.